

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра обліку і аудиту

06-02-343М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання до практичних занять з навчальної
дисципліни «**Облік за видами економічної діяльності**»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і
оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
Протокол №10 від «29» лютого 2024 р.

Методичні вказівки та завдання до практичних занять з навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Зінкевич О. В. – Рівне : НУВГП, 2024. – 28 с.

Укладач: Зінкевич О. В., доцент кафедри обліку і аудиту, к.е.н., доцент.

Відповідальний за випуск – Позняковська Н. М., в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту, к.е.н., доцент.

Керівник групи забезпечення спеціальності 071 «Облік і оподаткування»: Позняковська Н. М., к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту.

Попередня версія методичних вказівок: 06-02-240.

Зміст

	стор.
Передмова	3
1. Рекомендації щодо використання методичних вказівок	5
2. Мета і завдання курсу	5
3. Зміст курсу	6
4. Завдання до практичних занять	10
5. Перелік використаної та рекомендованої літератури	26

© О. В. Зінкевич, 2024

© НУВГП, 2024

ПЕРЕДМОВА

Бухгалтерський облік виступає базою оцінки діяльності підприємств, забезпечує інформацією зовнішніх та внутрішніх користувачів облікової інформації, які ухвалюють рішення щодо інвестування капіталу в розвиток підприємства, банківського кредитування, придбання акцій, отримання дивідендів тощо. В умовах становлення та розвитку ринкової економіки України підвищується значення бухгалтерського обліку. Підприємства та організації усіх організаційно-правових форм господарювання, форм власності та підпорядкованості ведуть бухгалтерський облік відповідно до чинного законодавства, встановленого Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні».

В умовах сьогодення дедалі більшого значення набувають питання вільного володіння та використання персоналом підприємств незалежно від функцій і посад даних бухгалтерського обліку. Кожен економіст має розуміти та вміти користуватися обліковою інформацією на всіх етапах бухгалтерського обліку, починаючи з первинного обліку й закінчуючи складанням фінансової звітності, оскільки саме в бухгалтерському обліку або на підставі його підсумкових даних формуються всі економічні показники.

Процес вивчення навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 04. Здатність працювати автономно.

ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК 02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК 03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК 08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, неотримання

ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

СК 09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

СК 10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Очікувані результати навчання:

ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.

ПР 04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР 06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР 08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

ПР 10. Розуміти теоретичні засади аудиту та вміти застосовувати його методи і процедури.

ПР 24. Знати особливості обліково-аналітичного забезпечення управління суб'єктами господарської діяльності у сфері екології, природних ресурсів та збалансованого природокористування і вміти застосовувати відповідний методичний інструментарій бухгалтерського обліку та аналізу.

На вивчення навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» відводиться 195 годин (6,5 кредитів ЄКТС). Форми контролю: поточний контроль, підсумковий контроль (екзамен).

Мета цих методичних вказівок – допомогти здобувачам вищої освіти оволодіти основами та прийомами бухгалтерського обліку на підприємствах різних видів економічної діяльності в сучасних умовах господарювання.

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК

Мета практичних завдань – формування у здобувачів вищої освіти сучасної системи знань про бухгалтерський облік, невід’ємним складником якого є набуття практичних навичок ведення бухгалтерського обліку на рівні окремого суб’єкта господарювання – підприємства.

На практичному занятті здобувачу вищої освіти, який працює з методичними вказівками, необхідно дотримуватися таких порад:

- не намагатися виконувати завдання, попередньо не опрацювавши лекційний матеріал;
- починаючи виконувати завдання, переконатися, що умови завдання зрозумілі, з’ясувати мету і кінцеві результати, до яких необхідно дійти;
- у кожному завданні намагатися знайти елемент нового, раніше невідомого;
- щоразу коротко записувати умови завдання та перебіг його розв’язання.

Для успішного виконання завдань варто звертатися до матеріалів діючої в Україні нормативно-правової бази: до законів, положень, інструкцій; до відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій тощо.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» є формування системи базових теоретичних знань та набуття основних практичних навичок з фінансового обліку на підприємствах різних видів економічної діяльності, опанування теорії та практики організації й методики фінансового обліку на підприємствах найпоширеніших видів економічної діяльності.

Завдання вивчення навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності»: поглиблення теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти з організації та методики бухгалтерського обліку на промислових підприємствах, у торгівлі, ресторанному господарстві, будівництві, на автотранспортних підприємствах, побутових послуг, рекламної діяльності, туристичної діяльності, у житлово-комунальному господарстві, готелях, територіальних громадах, організаціях з експлуатації іригаційних і меліоративних систем; вміння використовувати облікову інформацію для оптимізації планів, контролю за їх

виконанням, для встановлення факторів, що впливають на економічні показники роботи підприємств.

Предмет навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» – організація й методика бухгалтерського обліку на промислових підприємствах, у торгівлі, ресторанному господарстві, будівництві, на автотранспортних підприємствах, побутових послуг, рекламної діяльності, туристичної діяльності, у житлово-комунальному господарстві, готелях, територіальних громадах, організаціях з експлуатації іригаційних і меліоративних систем.

3. ЗМІСТ КУРСУ

Змістовий модуль 1. Облік на промислових підприємствах, у торгівлі, ресторанному господарстві, будівництві, на автотранспортних підприємствах

Тема 1. Облік на промислових підприємствах

Облік формування собівартості готової продукції. Інвентаризація незавершеного виробництва. Списання з балансу готової продукції (реалізація, використання на внутрішні потреби, безоплатна передача).

Тема 2. Облік у торгівлі

Характеристика виду економічної діяльності та особливості обліку в торгівлі.

Облік надходження товарів та їх зберігання. Облік витрат обігу.

Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі. Особливості обліку тари. Облік торгових патентів.

Тема 3. Облік у ресторанному господарстві

Характеристика ресторанного господарства і особливості обліку.

Калькулювання вартості страв. Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного господарства.

Тема 4. Облік у будівництві

Характеристика виду економічної діяльності та особливості обліку в будівництві.

Облік витрат будівельних організацій. Визнання доходів і витрат за період виконання будівельного контракту. Облік доходів будівельних організацій та розрахунків із замовниками. Особливості обліку будівельних матеріалів.

Тема 5. Облік на автотранспортних підприємствах

Характеристика автотранспортних підприємств (АТП) та особливості обліку в них.

Оподаткування АТП. Документальне оформлення автотранспортних перевезень. Калькулювання собівартості перевезень (робіт, послуг) на автотранспорті. Облік активів на АТП. Облік доходів і витрат на АТП.

Змістовий модуль 2. Облік побутових послуг, рекламної діяльності, туристичної діяльності, у житлово-комунальному господарстві, готелях, територіальних громадах, організаціях з експлуатації іригаційних і меліоративних систем

Тема 6. Облік побутових послуг

Характеристика побутових послуг, їх атестація та патентування.

Особливості обліку на підприємствах по наданню послуг: облік діяльності стоматологічних підприємств, підприємств побутового обслуговування, аудиторських фірм.

Тема 7. Облік рекламної діяльності

Характеристика рекламної діяльності.

Оподаткування рекламної діяльності. Бухгалтерський облік рекламної діяльності. Облік у рекламного агентстві. Облік витрат на рекламу в рекламодавця.

Тема 8. Облік туристичної діяльності

Характеристика туристичної діяльності.

Документальне оформлення туристичних послуг. Особливості оподаткування та обліку туристичної діяльності. Облік туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора. Облік діяльності турагента. Облік придбання путівок.

Тема 9. Облік у житлово-комунальному господарстві

Характеристика комунальних підприємств та особливості обліку в них.

Оподаткування житлово-комунальних підприємств (ЖКП). Облік доходів і витрат ЖКП. Особливості обліку та нарахування амортизації основних засобів. Облік цільового фінансування ЖКП. Облік оренди державного та комунального майна.

Тема 10. Облік у готелях

Готельні послуги, їх ліцензування та сертифікація.

Особливості оподаткування та обліку готельних послуг. Документування готельних послуг. Бухгалтерський облік готельних послуг.

Тема 11. Особливості бухгалтерського обліку в територіальних громадах.

Організація бухгалтерського обліку. Документообіг у системі бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору. Облік та оцінка основних засобів. Облік та оцінка запасів. Облік дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за заробітною платою. Інвентаризація. Облік фінансових результатів.

Тема 12. Особливості обліку організацій з експлуатації іригаційних і меліоративних систем.

Особливості організації бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів. Облік запасів. Облік коштів і розрахунків. Облік доходів і витрат. Облік власного капіталу. Облік поточних зобов'язань.

Розподіл годин практичних занять здійснюється згідно з даними таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл годин практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Облік на промислових підприємствах Облік формування собівартості готової продукції. Інвентаризація незавершеного виробництва. Списання з балансу готової продукції (реалізація, використання на внутрішні потреби, безоплатна передача).	4	2
2.	Тема 2. Облік у торгівлі Облік надходження товарів та їх зберігання. Облік витрат обігу. Облік реалізації товарів в оптовій торгівлі. Облік реалізації товарів у роздрібній торгівлі. Особливості обліку тари. Облік торгових патентів.	10	4
3.	Тема 3. Облік у ресторанному господарстві Калькулювання вартості страв. Бухгалтерський облік на підприємствах ресторанного господарства.	6	2
4.	Тема 4. Облік у будівництві Облік витрат будівельних організацій. Визнання доходів і витрат за період виконання будівельного контракту. Облік доходів будівельних організацій та розрахунків із замовниками. Особливості обліку будівельних матеріалів.	6	-
5.	Тема 5. Облік на автотранспортних підприємствах Оподаткування АТП. Документальне	6	-

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	оформлення автотранспортних перевезень. Калькулювання собівартості перевезень (робіт, послуг) на автотранспорті. Облік активів на АТП. Облік доходів і витрат на АТП.		
6.	Тема 6. Облік побутових послуг Особливості обліку на підприємствах по наданню послуг: облік діяльності стоматологічних підприємств, підприємств побутового обслуговування, аудиторських фірм.	-	-
7.	Тема 7. Облік рекламної діяльності Оподаткування рекламної діяльності. Бухгалтерський облік рекламної діяльності. Облік у рекламного агентстві. Облік витрат на рекламу в рекламодавця.	-	-
8.	Тема 8. Облік туристичної діяльності Документальне оформлення туристичних послуг. Особливості оподаткування та обліку туристичної діяльності. Облік туристичної діяльності. Облік діяльності туроператора. Облік діяльності турагента. Облік придбання путівок.	-	-
9.	Тема 9. Облік у житлово-комунальному господарстві Оподаткування житлово-комунальних підприємств (ЖКП). Облік доходів і витрат ЖКП. Особливості обліку та нарахування амортизації основних засобів. Облік цільового фінансування ЖКП. Облік оренди державного та комунального майна.	-	-
10.	Тема 10. Облік у готелях Особливості оподаткування та обліку готельних послуг. Документування готельних послуг. Бухгалтерський облік готельних послуг.	-	-
11.	Тема 11. Особливості бухгалтерського обліку в територіальних громадах Організація бухгалтерського обліку. Документообіг у системі бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору. Облік та оцінка основних засобів. Облік та оцінка запасів. Облік дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за заробітною платою. Інвентаризація. Облік фінансових результатів.	-	-
12	Тема 12. Особливості обліку організацій з	-	-

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	експлуатації іригаційних і меліоративних систем Особливості організації бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів. Облік запасів. Облік коштів і розрахунків. Облік доходів і витрат. Облік власного капіталу. Облік поточних зобов'язань.		
	Разом	32	8

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Облік на промислових підприємствах

Задача 1.1

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків; визначити фінансовий результат.

Дані для виконання:

Відвантажена готова продукція з оплатою у наступному місяці на суму 120 000 грн. (в т.ч. ПДВ), собівартість готової продукції – 80 000 грн.

Задача 1.2

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків; визначити фінансовий результат.

Дані для виконання:

За готівку реалізована готова продукція на суму 24 000 грн (в т.ч. ПДВ), собівартість готової продукції – 18 000 грн.

Задача 1.3

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків в період отримання авансу та в період відвантаження; визначити фінансовий результат.

Дані для виконання:

Відвантажена готова продукція, що була попередньо оплачена безготівковим розрахунком на суму 72 000 грн (в т.ч. ПДВ), собівартість готової продукції – 50 000 грн.

Задача 1.4

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків; визначити фінансовий результат.

Дані для виконання:

Реалізовані на умовах передоплати зайві матеріали на суму 12 000 грн (в т.ч. ПДВ), собівартість матеріалів – 6 000 грн.

Задача 1.5

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

У результаті виробничого процесу випущено виправний брак. Вартість втрат від браку відповідно до калькуляції – 61 398 грн. В т.ч. :

- вартість сировини і матеріалів, витрачених на виправлення браку - 18 394 грн;
- Заробітна плата працівників, зайнятих виправленням браку – 18 200 грн;
- ЄСВ (на заробітну плату працівникам, зайнятим виправленням браку) – 4 004 грн;
- Частина загальновиробничих витрат – 20 800 грн.

Причинами (винними) виникнення браку є:

- технічно неминучий брак – 35% від бракованої продукції (21 489,3 грн);
- постачальник, що здійснив поставку неякісної сировини, – 45% від бракованої продукції (27 629,1 грн);
- працівник підприємства – 20% від бракованої продукції (12 279,6 грн). *При цьому відповідно до ст. 133 КЗпП працівник несе обмежену матеріальну відповідальність (не більше свого середнього місячного заробітку, що становить 9 000 грн).*

Задача 1.6

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

У хлібобулочному виробництві з вини працівника (він визнав свою провину) було допущено внутрішній остаточний (невиправний) брак. Собівартість бракованої продукції становить 2 500 грн. Податковий кредит, визнаний при купівлі сировини, використаної у виробництві бракованої продукції, становить 400 грн. Бракований хліб підлягає утилізації. Витрати на утилізацію становлять 360 грн (в т.ч. ПДВ).

Задача 1.7

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Виручка від реалізації готової продукції 90 000 грн (в т.ч. ПДВ). Собівартість реалізованої готової продукції 60 000 грн. Повернено 10% реалізованої готової продукції через виробничий брак, виявлений покупцем при прийманні товару.

1 варіант – брак виправний:

- заробітна плата працівників, зайнятих виправленням браку – 500 грн;
- ЄСВ (на заробітну плату працівникам, зайнятим виправленням браку) – 110 грн;
- амортизація основних засобів, що експлуатуються безпосередньо при виправленні браку – 150 грн.

Встановлено винну особу, яка відшкодувала збитки (утримано із заробітної плати).

2 варіант – брак невиправний:

Письмовим рішенням адміністрації підприємства відшкодування частини вартості бракованої продукції у сумі 1 800 грн покладено на винних осіб, які встановлені.

В результаті ліквідації невиправного браку оприбутковані матеріальні залишки на суму 3 100 грн, вартість яких уцінено до чистої вартості реалізації 2 400 грн.

Тема 2. Облік у торгівлі

Задача 2.1

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків; визначити суму витрат, що припадає на одиницю товару.

Дані для виконання:

ТОВ «Орхідея» придбало у вітчизняного постачальника товари в кількості 1 600 од. на суму 240 000 грн (в т.ч. ПДВ). Товари було передано для продажу в роздріб. Витрати магазину, через який було реалізовано товари, за звітний період склали:

- заробітна плата продавців – 60 000 грн;
- заробітна плата адміністративного персоналу – 30 500 грн;
- оренда торговельного залу – 6 000 грн;
- послуги зв'язку – 1 000 грн;
- амортизація торговельного обладнання – 10 500 грн.

Були використані МШП вартістю 3 000 грн.

Задача 2.2

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Підприємство роздрібної торгівлі «Троянда» придбало на умовах попередньої оплати в іногороднього постачальника товар у кількості 600 кг за ціною 270 грн (в т. ч. ПДВ) за 1 кг.

Витрати на транспортування склали 3 600 грн (в т. ч. ПДВ). На товар, що надійшов, нарахована торговельна націнка в сумі 34 500 грн.

Задача 2.3

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

У звітному періоді підприємство «Магнолія» здійснювало оптову торгівлю та надавало посередницькі послуги. Товари обліковувались за купівельними цінами. За даними бухгалтерського обліку у звітному періоді реалізовано:

- товарів на суму 120 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- балансова вартість реалізованих товарів – 70 000 грн;
- посередницьких послуг на суму 72 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- фактичні витрати за наданими посередницькими послугами склали 4 000 грн.

Задача 2.4

Завдання: визначити: залишки товару, торгової націнки (ТН) та транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) на кінець місяця; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання: таблиця 2.1.

Таблиця 2.1

Вихідні дані за листопад ц.р. по підприємству роздрібної торгівлі «Ромашка»

Показники	Продажна вартість товарів	Торгова націнка (285)	ТЗВ (289)
Сальдо на 1.11.	166 800	57 000	14 800
Надійшло за листопад	380 000	114 000	30 400
Реалізовано за листопад	420 000	?	?
Сальдо на 30.11.	?	?	?

Задача 2.5

Завдання: покупцем у грудні ц.р. було повернено товар, реалізований у листопаді, на суму 51 000 грн. Використовуючи

умову задачі 2.4 визначити:

- суму торгової націнки у вартості поверненого товару;
- собівартість поверненого товару;
- залишки товару, торгової націнки та транспортно-заготівельних витрат на кінець грудня ц.р.,

якщо відомо, що:

- продажна вартість товарів, що надійшли у грудні, – 346 500 грн;
- ТН по товарах, що надійшли у грудні – 92 000 грн;
- ТЗВ по товарах, що надійшли у грудні – 26 500 грн;
- Продажна вартість реалізованих товарів за грудень – 420 000 грн.

Задача 2.6

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Підприємство роздрібною торгівлі «Соняшник» продає товар зі знижкою. Інформація про залишки товарів, торгової націнки та транспортно-заготівельних витрат на початок місяця та про їх надходження протягом місяця наведено у таблиці 2.2. Товар, продажна вартість якого 97 000 грн, продано за 92 400 грн.

Таблиця 2.2

Вихідні дані по підприємству роздрібною торгівлі «Соняшник»

Показники	Продажна вартість товарів	Торгова націнка (285)	ТЗВ (289)
Сальдо на початок місяця	146 500	36 800	8 700
Надійшло за місяць	102 500	35 500	1 500

Задача 2.7

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків з оприбуткування і реалізації товарів, списання собівартості і доходу на рахунок фінансових результатів, перерахування до бюджету ПДВ. Кореспонденцію рахунків з оприбуткування і реалізації товарів вказати за умови, що першою подією в обох випадках була передоплата.

Дані для виконання:

В оптовій торгівлі оприбутковано товари вартістю 45 000 грн (без ПДВ). Транспортно-заготівельні витрати становили 5 000 грн (без ПДВ). Товар реалізовано за 84 000 грн (в т.ч. ПДВ).

Задача 2.8

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків з надходження та реалізації товарів; відобразити витрати обігу та визначити фінансовий результат.

Дані для виконання:

Оприбутковано товари на підприємстві оптової торгівлі вартістю 200 000 грн (без ПДВ). Транспортно-заготівельні витрати склали 25 000 грн (без ПДВ). Товари реалізовано за 300 000 грн (без ПДВ). Витрати обігу – 15 000 грн.

Задача 2.9

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків за умови, що першою подією була передплата.

Дані для виконання:

На підприємстві оптової торгівлі оприбутковано товари вартістю 60 000 грн (без ПДВ). Транспортно-заготівельні витрати склали 7 500 грн (без ПДВ). Товари реалізовано за 90 000 грн. Витрати обігу – 7 000 грн.

Задача 2.10

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків з надходження та реалізації товарів, відображення витрат обігу та фінансового результату.

Дані для виконання:

В оптовій торгівлі оприбутковано 1000 одиниць товару по 120 грн за одиницю (з ПДВ). Реалізовано 800 одиниць цього товару по 180 грн за одиницю (з ПДВ). Витрати на збут – 9 500 грн.

Задача 2.11

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків з оприбуткування товарів, встановлення торгової націнки та реалізації товарів.

Дані для виконання:

У роздрібній торгівлі: оприбутковано товари вартістю 45 000 грн без ПДВ. Транспортно-заготівельні витрати постачальника на доставку товару – 5 000 грн (без ПДВ). Встановлено торгову націнку – 34 000 грн. Рахунки постачальника за товари та за їх доставку оплачені. Товари реалізовано за 84 000 грн (в т.ч. ПДВ).

Задача 2.12

Завдання: визначити середній відсоток торгової націнки на реалізовані товари; вказати кореспонденцію рахунків з надходження та реалізації товарів.

Дані для виконання:

Торгова націнка на початок місяця – 12 500 грн. Торгова націнка у продажній вартості товарів, отриманих за місяць – 18 200 грн. Залишок товарів на початок місяця (за продажною вартістю) – 74 000 грн. Одержано в звітному місяці товарів (за продажною вартістю) – 45 000 грн. Реалізовано товарів за місяць на загальну суму 82 000 грн.

Задача 2.13

Завдання: визначити середній відсоток і суму торгової націнки у вартості реалізованих товарів; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання: таблиця 2.3.

Таблиця 2.3

Вихідні дані по підприємству роздрібно́ї торгівлі «Гортензія»

	Купівельна вартість товарів	Продажна вартість товарів	Торгова націнка
Залишок на початок місяця	20 000	30 000	10 000
Отримано за місяць	90 000	148 000	58 000
Реалізовано за місяць	?	110 000	?

Задача 2.14

Завдання: визначити середній відсоток і суму торгової націнки у вартості реалізованих товарів; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання: таблиця 2.4.

Таблиця 2.4

Вихідні дані по підприємству роздрібно́ї торгівлі «Гіацинт»

	Купівельна вартість товарів	Продажна вартість товарів	Торгова націнка
Залишок на початок місяця	10 000	15 000	5 000
Отримано за місяць	50 000	80 000	30 000
Реалізовано за місяць	?	60 000	?

Тема 3. Облік у ресторанному господарстві

Задача 3.1

Завдання: визначити: середній відсоток торгової націнки, собівартість реалізації запасів, залишки; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання: таблиця 3.1.

Таблиця 3.1

Інформація про запаси кафе «Корал»			
Показники	Продажна вартість	Торгова націнка	Купівельна вартість
Залишок запасів на початок місяця	15 700	5 700	?
Надійшло у звітному місяці	?	12 000	20 000
Реалізовано впродовж звітнього місяця	24 000	?	?
Залишок запасів на кінець місяця	?	?	?

Задача 3.2

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Для приготування страв в кафе впродовж звітнього місяця були здійснені витрати:

- списано сировини на суму 130 000 грн (без ПДВ);
- нарахована заробітна плата працівникам, задіяним на виготовленні страв 40 000 грн;
- нараховані внески на заробітну плату ? грн;
- амортизація основних засобів виробничого призначення 3 000 грн;
- оренда приміщення кухні 6 000 грн (без ПДВ);
- комунальні послуги по виробничому приміщенню 4 000 грн.

Торгова націнка при передачі готової продукції з кухні до залу – 40%. Нереалізована готова продукція впродовж місяця на суму 6 000 грн з ПДВ була повернута у виробництво. За звітний місяць по акту інвентаризації виявлено недостачу на суму 1 200 грн (в т.ч. ПДВ), (вина матеріально відповідальної особи не встановлена). Решта готових виробів була реалізована.

Задача 3.3

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Заклад ресторанного господарства на початок місяця має залишки сировини та товарів на суму 2 615 грн, у тому числі:

- у коморі (дебет субрахунку 281) – 1 015,00 грн;
- у барі (дебет субрахунку 282) – 1 600,00 грн.

Сума торгової націнки, що припадає на залишок сировини та товарів, становить 1 380,00 грн.

Протягом місяця заклад придбав у постачальника:

- закупних товарів на суму 18 000,00 грн (у т.ч. ПДВ);
- сировини на суму 21 600,00 грн (у т.ч. ПДВ).

Облік сировини та товарів у коморі ведеться за продажною вартістю.

На товари і сировину, що надійшли, нарахована торгова націнка в сумі 36 000,00 грн і 43 200 грн відповідно. Всі товари, що надійшли, передані до бару. Сировина, що надійшла, передана на кухню.

Протягом місяця було реалізовано з бару закупних товарів на суму 51 000,00 грн; вироблено та реалізовано продукцію власного приготування на суму 61 200,00 грн. Собівартість реалізованих виробів заклад визначає методом ціни продажу.

Витрати на збут склали 28 000,00 грн. Адміністративні витрати склали 10 000,00 грн.

Задача 3.4

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Заклад ресторанного господарства на початок місяця має залишки сировини та товарів:

- у коморі – сировини (дебет субрахунку 201) – 700,00 грн; товарів (дебет субрахунку 281) – 400 грн;
- у барі – товарів (дебет субрахунку 282) – 400,00 грн.

Сума торгової націнки, що припадає на залишок товарів, становить 280,00 грн.

Протягом місяця заклад придбав у постачальника:

- закупних товарів на суму 18000,00 грн (у т.ч. ПДВ), які були передані до бару;
- сировини на суму 21600,00 грн (у т.ч. ПДВ), що була передана на кухню.

Облік товарів у коморі ведеться за первісною вартістю.

На відпущені до бару товари нарахована торгова націнка в сумі 36000,00 грн.

Протягом місяця було реалізовано з бару закупних товарів на суму 51000,00 грн; вироблено та реалізовано продукцію власного приготування на суму 61200,00 грн.

Загальновиробничі витрати – 16 000 грн. Витрати на збут склали 12000,00 грн. Адміністративні витрати склали 10000,00 грн.

Тема 4. Облік у будівництві

Задача 4.1

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Будівельна організація «Житлобуд-1» одержала від постачальника будівельні матеріали. Відповідно до супровідних документів постачальника кількість матеріалів становить 100 одиниць, вартість – 24 000 грн (у т.ч. ПДВ). Транспортно-заготівельні витрати на доставку будівельних матеріалів, зазначені в документах постачальника, складають – 960 грн (в т.ч. ПДВ). На підтвердження податкових зобов'язань постачальник виписав податкову накладну. Оплату за матеріали здійснено в наступному звітному періоді.

Задача 4.2

Завдання: визначити суму витрат операційної діяльності за економічними елементами, фінансовий результат від всіх видів діяльності та чистий прибуток за звітний період; вказати первинні документи; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Інформація про господарську діяльність будівельного підприємства «Затишок» в 1-му кварталі ц.р.:

- вартість матеріалів, використаних на будівельно-монтажні роботи, – 3 500 000 грн;
- орендна плата за користування офісом – 400 000 грн;
- заробітна плата адміністрації – 1 000 000 грн;
- заробітна плата робітників за виконання будівельно-монтажних робіт – 8 500 000 грн;
- відрахування на соціальні заходи від нарахованої заробітної плати – ?
- відсотки за користування короткостроковими позиками банку – 800 000 грн;
- штраф і пеня за несвоєчасне перерахування в бюджет ПДВ – 34 000 грн;
- амортизація будівельної техніки – 60 000 грн;

– сума одержаних коштів від замовника – 15 400 000 грн.

Задача 4.3

Завдання: визначити: суму витрат операційної діяльності за економічними елементами; собівартість продукції за статтями калькуляції; фінансовий результат від всіх видів діяльності; чистий прибуток звітного періоду; вказати первинні документи; вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Інформація про господарську діяльність приватного будівельного підприємства «Едельвейс» в III-му кварталі ц.р.:

- зарплата робітників за виконання будівельно-монтажних робіт – 9 000 000 грн;
- зарплата адміністрації – 1 100 000 грн;
- зарплата машиністів, які обслуговують будівельну техніку – 300 000 грн;
- відрахування на соціальні заходи – ?
- вартість матеріалів, використаних на будівельно-монтажні роботи, – 4 000 000 грн;
- затрати на аудит річної звітності – 600 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- орендна плата за користування будівельною технікою – 720 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- витрати на охорону будівельних майданчиків – 200 000 грн;
- затрати на оплату виробничим комбінатам послуг за підвищення кваліфікації машиністів баштових кранів – 120 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- плата за страхування майна підприємства – 100 000 грн;
- одержано штрафи від постачальників – 50 000 грн;
- сплачений штраф і пеня за несвочасну сплату податку на прибуток – 17 000 грн;
- рахунок замовникам за виконані будівельно-монтажні роботи – 12 000 000 грн (в т.ч. ПДВ);
- виручка від реалізації будівельних робіт, що надійшла на поточний рахунок в банку від замовників – 12 000 000 грн (в т.ч. ПДВ).

Задача 4.4

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків за здійсненими в поточному місяці господарськими операціями ТОВ «Будівельник» і з урахуванням залишків незавершеного будівництва визначити фактичну собівартість зданих за місяць робіт, використовуючи наведені дані.

Дані для виконання: таблиці 4.1, 4.2, 4.3.

Таблиця 4.1

Перелік будівельних об'єктів і ділянок, на яких виконуються будівельні роботи

№ з/п	Будівельний об'єкт	Будівельна ділянка
1	Склад	№1
2	Гуртожиток	№2
3	Школа	№3
4	Котельня	№4

Таблиця 4.2

Відомість про залишки незавершеного виробництва

№ з/п	Назва об'єкта	Незавершене будівництво	
		На 01.04.	На 01.05.
1	Склад	1200	1100
2	Гуртожиток	1800	1700
3	Школа	1400	1600
4	Котельня	1700	1900
Разом		6100	6300

Таблиця 4.3

Реєстр господарських операцій ТОВ «Будівельник» за квітень ц.р. (грн)

№ з/п	Зміст господарської операції	Об'єкт			
		1	2	3	4
1	2	3	4	5	6
1	Відпущені зі складу будівельні матеріали	4000	3000	2000	4000
2	Віднесено витрати допоміжних виробництв:				
	- бетонного вузла	3000	2700	2300	1800
	- автотранспорту	500	600	900	600
3	Нарахована заробітна плата будівельним робітникам	3800	2700	1900	3600
4	Утримано податок на доходи фізичних осіб	?	?	?	?
5	Утримано військовий збір	?	?	?	?
6	Здійснено відрахування на соціальні заходи	?	?	?	?
7	Прийнято до оплати послуги ПАТ «Промавтомат»	500	275	119	282

Задача 4.5

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання: таблиця 4.4.

Будівельна фірма виконує спорудження об'єкту за будівельним контрактом з фіксованою ціною 4 500 000 тис. грн.

Таблиця 4.4

Журнал реєстрації господарських операцій

№ з/п	Зміст операції	Сума, тис. грн
1.	За умовами будівельного контракту отриманий аванс від замовника	900 000
2.	Відображена сума податкових зобов'язань з ПДВ	
3.	Відображені витрати підрядника:	
	- матеріальні витрати	1 670 000
	- витрати на оплату праці	200 000
	- інші витрати	80 000
4.	Після розподілу частина загальновиробничих витрат віднесена на об'єкт будівництва	300 000
5.	Відображені витрати, пов'язані з управлінням підприємством	150 000
6.	Прийняті до оплати акти виконаних субпідрядником робіт	600 000
7.	Відображена сума ПДВ	?
8.	Відображена договірна (контрактна) вартість підрядних робіт згідно з рахунком, що пред'явлено замовнику	?
9.	Відображений розрахунок за податковими зобов'язаннями з ПДВ	?
10.	Відображена сума ПДВ	?
11.	Списані на собівартість реалізованих будівельних робіт фактичні витрати підрядника	?
12.	Списані на фінансовий результат:	
	- дохід за будівельним контрактом	?
	- собівартість реалізованих робіт	?
	- адміністративні витрати	?
13.	Відображений фінансовий результат за контрактом	?
14.	Зарахована сума раніше отриманого від замовника авансу	?
15.	Отримані на рахунок кошти за остаточним розрахунком	?
16.	Оплачений рахунок субпідрядника	?

Задача 4.6

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

За реалізований будівельний контракт будівельне підприємство планує отримати дохід у сумі 100 000 тис. грн. Кошторисні витрати за цим об'єктом – 70 000 тис. грн, а фактичні – 50 000 тис. грн. На звітну дату менеджери оцінили ступінь завершеності робіт – 60%.

Задача 4.7

Завдання: визначити дохід і витрати від виконання будівельного контракту з урахуванням відсотка завершеності робіт (з використанням методу визначення співвідношення витрат, понесених на певну дату, і загальних очікуваних витрат за контрактом) станом на 31 грудня 20XX року; скласти журнал господарських операцій.

Дані для виконання:

Організація-підрядник уклала договір на будівництво виробничого приміщення у вересні 20XX року. Строк договору – 3 роки, вартість договору – 150 000 000 грн., в т.ч. ПДВ. Сума очікуваних витрат підрядника за договором 75 000 000 грн.

За період з вересня по грудень 20XX року фактичні витрати склали:

а) прямі витрати, пов'язані з будівництвом:

- сировина і матеріали – 5 000 000 грн.

- розрахунки за заробітною платою – 2 000 000 грн.

- розрахунки зі страхування – ?

- розрахунки з вітчизняними постачальниками (послуги на будівництво) – 300 000 грн.

- амортизація основних засобів – 400 000 грн.

УСЬОГО прямі витрати: ?

б) розподілені загальновиробничі витрати складають:

- амортизація основних засобів – 300 000 грн.;

- розрахунки за заробітною платою – 450 000 грн.;

- розрахунки за страхуванням – ?

УСЬОГО розподілені загальновиробничі витрати: ?

Тема 5. Облік на автотранспортних підприємствах

Задача 5.1

Завдання: на підставі наведеного реєстру господарських операцій (табл. 5.1) вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Автотранспортне підприємство впродовж року надало послуги по перевезенню пасажирів за фактичною собівартістю 180 000 тис. грн без попередньої оплати за контрактною вартістю на суму 240 000 тис. грн, в т.ч. ПДВ.

Таблиця 5.1

Реєстр господарських операцій		
№	Зміст господарських операцій	Сума, тис. грн
1	Відображено дохід від реалізації послуг	240 000
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	?
3	Віднесено дохід від реалізації послуг на фінансовий результат	?
4	Відображено собівартість реалізованих послуг	180 000
5	Списано собівартість послуг на фінансовий результат	?
6	Зараховано на поточний рахунок кошти від реалізації послуг	240 000

Задача 5.2

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи; визначити необхідні суми.

Дані для виконання:

Автотранспортне підприємство ТзОВ «Верес» надало послуги по перевезенню цукерок ТзОВ «Ранет». Вартість транспортних послуг 6 000 грн, в т.ч. ПДВ. Собівартість послуг на АТП складала 2 540 грн. ТзОВ «Ранет» оплатило рахунок за перевезення.

Задача 5.3

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Підприємство виконало поточний ремонт легкового автомобіля. При цьому використовувались послуги станції технічного обслуговування, вартість яких становить 24 000 грн (в т.ч. ПДВ). Також в процесі ремонтних робіт були використані запасні частини, що знаходилися на балансі підприємства, за обліковою вартістю 5 000 грн.

Задача 5.4

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Підприємство господарським способом виконало капітальний ремонт вантажного автомобіля. Для ремонту використало:

- запасні частини на суму 50 000 грн;
- ПММ на суму 6 000 грн;
- інші матеріали на суму 3 500 грн.

Нарахована заробітна плата робітникам підприємства, які виконували капітальний ремонт, та проведені відрахування на соціальні заходи в загальній сумі 10 000 грн.

Нарахований знос (амортизація) технологічного обладнання, використаного для проведення ремонту автомобіля, у сумі 400 грн.

Задача 5.5

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків.

Дані для виконання:

Вартість послуг з перевезення вантажів, наданих автотранспортним підприємством, становить 195 000 грн (в т.ч. ПДВ).

Сума штрафів, пені і неустойки за цей період – 1 700 грн.

Собівартість наданих послуг – 154 712 грн. Ця сума складається з виробничої собівартості послуг, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат і наднормативних виробничих витрат.

До виробничої собівартості включені:

- вартість бензину і мастильних матеріалів – 34 053 грн;
- заробітна плата водіїв, експедиторів і вантажників – 33 700 грн;
- єдиний соціальний внесок, нарахований на таку заробітну плату, – 7 414 грн;
- витрати на відрядження цієї категорії працівників – 10 125 грн;
- орендна плата за автомобіль, що використовується для надання послуг, – 1 200 грн;
- амортизація рухомого складу, що використовується для надання послуг, – 21 795 грн;
- витрати на поточний ремонт рухомого складу -4 552 грн;
- постійні розподілені загальновиробничі витрати – 11 441 грн.

Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати склали 3 814 грн. Адміністративні витрати за звітний період – 15 019 грн; сума витрат, пов'язаних зі збутом послуг, – 5 465 грн; інші витрати операційної діяльності – 1 861 грн.

Задача 5.6

Завдання: вказати кореспонденцію рахунків та первинні документи, на підставі яких здійснювалися господарські операції.

Дані для виконання:

Товариство з обмеженою відповідальністю «АВС» надало послуги з перевезення вантажу приватному підприємству «СВА» на суму 15 000 грн з ПДВ. Заробітна плата водія склала 2 000 грн, витрати на паливно-мастильні матеріали склали 3 000 грн, витрати на амортизацію автомобіля – 500 грн.

5. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. Дата оновлення: 15.12.2021. URL: <https://cutt.ly/tOGnBYA>.
2. Гура Н. Облік видів економічної діяльності : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 320 с.
3. Гура Н. О. Бухгалтерський облік в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків : навч. посіб. 2-ге вид., доп. та перероб. Київ : Знання, 2020. 60 с.
4. Завгородній А. М., Яремко І. Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 320 с.
5. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року за № 291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
6. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11.10.2010 р. №457. Дата оновлення: 24.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10>.
7. Куцик П. О., Коваль Л. І., Макарук Ф. Ф. Бухгалтерський облік у торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посіб. Львів : Магнолія. 2019. 503 с.
8. Масіна Л. О. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності» для студентів спеціальності 071 «Облік та

оподаткування» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Одеса : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 220 с.

9. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22.05.2002 р. № 145. Дата оновлення: 02.03.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145569-02#Text>.
10. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2010 р. № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0573738-10#top>.
11. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: наказ Міністерства транспорту України від 0.02.2001 р. № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0065361-01#Text>.
12. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 р. № 373. Дата оновлення: 09.07.2007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07>.
13. Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами: Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.06.2003 р. № 157. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0157569-03>.
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року № 73. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
15. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 року за № 291. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 року за № 996-XIV. Дата оновлення: 14.07.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

17. Про затвердження Методики визначення основного виду економічної діяльності в Реєстрі статистичних одиниць: наказ Державної служби статистики України від 14.12.2021 р. № 305. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0305832-21#Text>.
18. Соколенко Л. Ф. Бухгалтерський облік керуючих компаній сфери житлово-комунального господарства в умовах цифровізації. Суми : ВТД «Університетська книга», 2020. 444 с.
19. Шот А. П. Облік і оподаткування за видами економічної діяльності. Опорний конспект лекцій. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. 117 с. URL: <http://surl.li/bkmbbr>.